

TEK VEKALET ÜCRETİ TAKDİRİ GEREKİRKEN BİRDEN FAZLAYA HÜKMEDİLMESİ

Özet: Davacıya karşı birlikte sorumlu bulunan birden çok tüzel kişi aleyhine açılan bir davanın, davalılar için müşterek bir sebepten dolayı reddedilmesi nedeniyle tek vekalet ücreti takdir edilmesi gerekirken yazılı şekilde davalı Gazi Üniversitesi Rektörlüğü ve diğer davalı şirketler için ayrı ayrı vekalet ücreti takdir edilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

T.C.

Yargıtay

9. Hukuk Dairesi

E: 2011/7239 **K:** 2011/8281 **K.T.:** 22.03.2011

Davacı, K... ile davalılar Gazi Üniversitesi Rektörlüğü, Teknik Güvenlik Temizlik Gıda İnş. Taah. San. Tic. Ltd. Şti. ve Ulu İnşaat Güvenlik Gıda Temizlik Tekstil Turizm Eğitim İç ve Dış Tic. Ltd. Şti. arasındaki alacak davasına ilişkin Ankara 10. İş Mahkemesince verilen ve temyiz edilmeksizin kesinleşen 30.06.2009 tarih ve 2008/334 esas, 2009/387 karar sayılı kararının Avukatlık Kanununun ve Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi ile HUMK'nun 388, 389 maddelerine aykırı olduğu iddiası ile kanun yararına bozulması Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 07.01.2011 gün ve 2010/339996 sayılı tebliğnamesi ile istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm belgeler okunup dava dosyası için Tetkik Hakimi U. Ocak tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Mahkemece, davacı tarafından açılan işçilik alacaklarına ilişkin dava, hizmet alım sözleşmesi ile alan taşeron şirketlerin sözleşme sürelerinin bitmesine rağmen işçinin ihaleyi kazanan yeni şirketin çalışanı olarak ara vermeksizin hizmetine devam etmesi halinde bu durumun bir nevi işyerinin devri (iş sözleşmesinin devri gibi) kabul edilmesi nedeniyle, davacının yeni şirkette çalışmaya devam ettiği anlaşıldığından davanın reddine karar verilmiştir.

Adalet Bakanlığı'nın 15.12.2010 tarihli yazısı ile kararın kanun yararına temyiz edilmesi istenmiş olup Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından anılan karar dava aynı sebeple reddedilmesine rağmen iki ayrı vekâlet ücretine hükmedilmesi ve ayrıca vekalet ücretinin taraf lehine değil vekil lehine hükmedildiği gerekçeleri ile yazılı emir sonucu kanun yararına temyiz edilmiştir.

Yargılama giderlerinden sayılan ve Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 423, Avukatlık Kanunu'nun 169 ve Avukatlık Ücret Tarifesinin 1. maddelerinde düzenlenen, ancak müstakil bir varlığı olmayan ve ait olduğu davanın konusunu teşkil eden hak ve alacağa sıkı sıkıya bağlı bulunan avukatlık ücretinin; haksız çıkan tarafa yükletilmesi gerekir. Zira, haksız davranışta bulunan bir kimsenin, bu haksız davranışının bütün sonuçlarından sorumlu tutulması hukukun genel kurallarındandır. Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun, yargılama giderlerinin haksız çıkan tarafa yükletilmesine ilişkin 417. maddesi bu ilkeye dayanmaktadır. Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 388. ve 389. maddeleri uyarınca hükmün, taraflara yönelik olarak kurulması gerekir. Kural olarak, davada haklı çıkan taraf kendisini vekil ile temsil ettirmiş ise vekâlet ücreti diğer yargılama giderleri gibi haksız çıkan taraftan alınarak haklı çıkan tarafa verilir. Her iki tarafın kısmen haklı kısmen haksız çıkması durumunda, her iki tarafta vekalet ücretinden sorumlu tutulacak, vekalet ücreti kabul edilen miktara göre davacı yararına, reddedilen miktara göre ise davalı yararına hüküm altına alınacaktır. (HUMK m.416, M.417).

Vekalet ücretinin, her yıl Aralık ayında Türkiye Barolar Birliği tarafından yayımlanan ve Adalet Bakanlığı tarafından onaylanan Avukatlık Ücret Tarifesindeki hükümlere ve oranlara göre belirlenmesi gerekir.

4667 sayılı yasanın 77. maddesiyle değişik 1136 sayılı Avukatlık Yasası'nın 164/son maddesinde dava sonunda, karar ile tarifeye dayalı olarak karşı tarafa yüklenecek vekalet ücretinin avukata ait olacağı belirtilmiş ve Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin 3. maddesinde de "Yargı yerlerince avukata ait olmak üzere karşı tarafa yükletilecek vekalet ücreti ..." biçiminde anılan yasa hükme koşut bir düzenlemeye de yer verilmiştir. Yukarıda açıklandığı üzere gerek Avukatlık Yasası ve gerekse de yasaya dayalı olarak hazırlanan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nde yer alan düzenlemeler; Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun davanın taraflarına ve hükmün kimlere yönelik olarak kurulacağına ilişkin hükümlerini kaldırıcı veya değiştirici nitelikte değildir. Aksine, hükmün ve ayrıntısı niteliğindeki yargılama giderlerinin ve yargılama

giderlerine dahil bulunan vekalet ücretinin davanın tarafları hakkında kurulması gerekir. Avukatlık Yasası'ndaki, "vekalet ücreti avukata aittir" biçimindeki düzenleme hükmü kuran mahkemeye değil, vekil ile vekil edene yönelik bir kuraldır. Bu yorum ve varılan sonuç aynı maddedeki "bu ücret, iş sahibinin borcu nedeniyle takas ve mahsup edilemez, haczedilemez" biçimindeki düzenleme ile de doğrulanmaktadır.

Avukatlık (vekalet) ücreti Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 423/6. maddesinde açıkça belirtildiği yargılama giderlerindedir. Vekalet ücreti de, diğer yargılama giderleri gibi müstakil bir varlığı olmayan ve ait olduğu davanın konusunu teşkil eden hak ve alacağa sıkı bir surette bağlı ferî haklardandır. Ferî hakların sonuçlandırılması ve karara bağlanması, asıl hakkın sonuçlandırılmasına ve karar verilmesine bağlı olacaktır.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 389. maddesine göre, hüküm kısmında iki tarafa yükletilen hak ve borçların tereddüde yer vermeyecek şekilde belirtilmesi zorunluluğu tekrarlanmıştır. Bu nedenle davaların birleştirilmesi durumunda, asıl ve birleşen davaların birbirinden bağımsız, müstakil davalar olması nedeniyle hüküm kısmında her bir dava hakkında o davaya ilişkin vekalet ücretleri ve mahkeme masraflarıyla birlikte ayrı ayrı hüküm kurulması gereklidir.

Yasal, hakkaniyet ve takdiri indirimler nedeni ile davanın kısmen kabul edilmesi halinde, indirimden dolayı reddedilen kısım yönünden davalı yararına vekâlet ücreti takdir edilip edilmeyeceği önem kazanmaktadır. Dairemiz kararlarında fazla çalışma, hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil ücretlerinden yapılan indirimler sebebiyle davalı tarafın kendisini avukat ile temsil ettirmesi durumunda reddedilen kısım için davalı yararına avukatlık ücretine hükmedilmesi gerektiği ifade edilmişse de (Yargıtay 9. HD 11.02.2010 gün 2008/17722 E., 2010/3192 K.) işçinin davasını açtığı veya ıslah yoluyla dava konusu arttırdığı aşamada mahkemece ne miktarda indirim yapılacağı bilenememektedir. Dairemizce 2011 yılı itibarıyla maktu ve nispi vekalet ücretlerinin yüksek oluşu da dikkate alınarak konunun yeniden ve etraflıca değerlendirilmesine gidilmiş ve her türlü indirimden kaynaklanan red sebebiyle davalı yararına avukatlık ücretine karar verilmesinin adaletsiz sonuçlara yol açtığı sonucuna varılmıştır. Özellikle seri davalarda indirim sebebiyle kısmen reddine karar verilen az bir miktar için dahi her bir dosyada zaman zaman işçinin alacak miktarını da aşan maktu avukatlık ücretleri ödetilmesi durumu ortaya çıkmaktadır. Yine daha önceki kararlarımızda fazla çalışma, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil ücretlerinden indirim sebebiyle red

vekalet ücretine hükmedilmekte ancak Borçlar Kanununun 325/son, 161/son maddeleri ile 43 ve 44. maddelerine göre ve yine 5953 sayılı Yasada öngörülen yüzde beş fazla ödemelerden yapılan indirim sebebiyle reddine karar verilen miktar için avukatlık ücretine karar verilmemekteydi. Bu durum uygulamada karışıklığa yol açtığı gibi eşitsizlik de yaratmaktadır. Konuyla ilgili olarak Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinde bir kurala yer verilmediğinden Dairemizce eski görüşümüzden dönülmüş ve fazla çalışma, hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil ücretlerinden yapılan indirimler sebebiyle reddine karar verilen miktar bakımından kendisini vekille temsil ettirmiş olan davalı yararına avukatlık ücretine hükmedilemeyeceği kabul edilmiştir.

Kısmen reddedilen miktar Borçlar Kanunu'nun 43, 44, 161/son ve 325/son maddelerinin uygulanmasından kaynaklanan indirimler sebebiyle reddine karar verilen miktar için kendisini vekille temsil ettirmiş olsa da davalı yararına vekâlet ücreti takdir edilemez.

Hüküm tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi 3/2 maddesine göre "Müteselsilen sorumlu olanlar aleyhine açılan davanın reddinde, ret sebebi ortak olan davalılar vekili lehine tek, ret sebebi ayrı olan davalılar vekili lehine ise her ret sebebi için ayrı ayrı avukatlık ücretine hükmolunur."

27.06.1956 gün ve 2/14 Sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararında da açıkça belirtildiği üzere; Bir tek davada aynı müddeabihin müteselsilen tahsili müteaddit davalılardan talep edilmesi ve davalılar için müşterek olan bir sebepten dolayı davanın reddolunması muvacehesinde müddeabihte ve davanın ret sebebinde vahdet bulunduğu aynı noktada toplanan müdafaanın mahkemece kabul olunduğu, şu suretle davanın reddini temin hususunda davalılar vekillerinin müşterek mesailerinin aynı neticeyi verdiği gözönünde tutularak davacıya karşı müteselsilen mesul bulunan müteaddit hakiki veya hükmi şahıslar aleyhine ikame olunan bir davanın davalılar için müşterek sebepten dolayı reddi halinde müddeabihin kıymet veya miktarı üzerinden bir vekalet ücreti tayin ve taktir edilir.

Somut olayda, dava davacının ihaleyi alan yeni şirkette çalışmaya devam etmesi nedeniyle reddedilmiştir.

Davacıya karşı birlikte sorumlu bulunan birden çok tüzel kişi aleyhine açılan bir davanın, davalılar için müşterek bir sebepten dolayı reddedilmesi nedeniyle tek vekalet ücreti takdir edilmesi gerekirken yazılı şekilde davalı Gazi Üniversitesi Rektörlüğü ve diğer davalı şirketler için ayrı ayrı vekalet ücreti takdir edilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

Diğer yandan, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 388. ve 389. maddeleri uyarınca hükmün taraflara yönelik olarak kurulması gerekir. Hüküm fıkrasının 3 nolu bendinde vekalet ücretinin davalı şirketler lehine hükmedilmesi gerekirken, "...davalı şirketler vekiline..." verilmesi de hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 429/2 maddesine dayalı kanun yararına bozma isteğinin açıklanan sebeplerle kabulü ile hükmün, "sonuca etkili olmamak üzere" BOZULMASINA, kararın bir örneğinin Resmî Gazete'de yayımlanmak üzere Adalet Bakanlığına gönderilmek üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na tevdiine 22.03.2011 gününde oybirliği ile karar verildi.